

A 12.595

Teine aastakäik.

Kalender C. P. P.

Kalender C. P. P.

Uus

Edu-kalender

1918.

1918/19
C. P. P.
—○— Sel aastal on 365 päewa. —○—

S. Sõngi kirjastus, Võrus.

„Kultura“ trükk, Wõrus.

1966.11.11. Arhiivis

Kirjandusmuuseum

Arhiiviraamatukogu

1966: 3247

Märkide seletused.

☉ — noor kuu

☾ — esimene weerand

☾ — täis kuu

☾ — viimne weerand

p. — püha, päew, pärašt; k. — kell; m. — minut;
* — Luteruse-usuliste kiriku püha; † — Greeka-õigeusuliste
kirikupüha.

Aasta ajad.

Kewade algab 8. märtsil.

Suwi algab 9. juunil.

Sügis algab 10. septembril.

Talw algab 9. detsembril.

Päikese ja kuu warjutamised.

1918 aastal on 2 päikese ja üks kuu warjutus.

1. Täieline päikese warjutus 26.—27. mail. Täielise warjutuse riba hakkab Waikles ookeanis peale, läheb üle Põhja-Amerika ja lõpeb Atlandi ookeanis ära.

2. Osaline kuu warjutus 11. juunil. Ei ole meil näha.

3. Ringkujuline päikese warjutus 20. nowembril. Ringkujulise warjutuse riba hakkab Waikles ookeanist peale, läheb üle Lõuna-Amerika ja lõpeb Atlandi ookeanis ära.

Kalendrite ajaarwamine.

Wenemaal, peale Soomemaa, Greekamaal, Rumeenias, Serbias ja Bulgarias tarwitatakse Julianuse ehk wana kalendrit, muis riikides Gregorianuse kalendrit. Gregorianuse kalender on meie, Julianuse, kalendrist 13 päewa ees, kuid 1. Ülestõusmise püha langeb sama päewa peale.

*+1 Esmap.	Uus aasta.	14	Tähendused.
2 Teisip.		15	
3 Kolmap.		16	
4 Neljap.		17	
5 Reede	[k. 4,39 m. p. l.]	18	
*+6 Laup.	Kolme k. p. ☾	19	
7 Pühap.		20	
8 Esmap.		21	
9 Teisip.		22	
10 Kolmap.	Paawli päew.	23	
11 Neljap.		24	
12 Reede		25	
13 Laup.		26	
14 Pühap.	Korjuse p. ☉ [k. 5,15 m. p. l.]	27	
15 Esmap.		28	
16 Teisip.		29	
17 Kolmap.	Tõnise p.	30	
18 Neljap.		31	
19 Reede		1	
20 Laup.	Waab. Sebast.	2	
21 Pühap.		3	
22 Esmap.		4	
23 Teisip.	☾ [k. 9,53 m. e. l.]	5	
24 Kolmap.		6	
25 Neljap.	Paawli ümbp. p.	7	
26 Reede		8	
27 Laup.		9	
28 Pühap.		10	
29 Esmap.		11	
30 Teisip.	☉ [12,06 m. p. l.]	12	
31 Kolmap.		13	

Päike tõuseb :

Läheb looja :

1. jaanuaril	k. 8,52 m.	k. 3,55 m.
11. "	k. 8,37 m.	k. 4,16 m.
21. "	k. 8,17 m.	k. 4,40 m.

1	Neljap.	14	Tähendusd.
*2	Reede Küünla päew.	15	
3	Laup.	16	
4	Pühap.	17	
5	Esmap.	18	
6	Teisip.	19	
7	Kolmap.	20	
8	Neljap.	21	
9	Reede Lauwalu päew.	22	
10	Laup.	23	
11	Pühap.	24	
12	Esmap.	25	
13	Teisip.	26	
14	Kolmap.	27	
15	Neljap.	28	
16	Reede	1	
17	Laup.	2	
18	Pühap.	3	
19	Esmap. Jahn. wab. p.	4	
20	Teisip.	5	
21	Kolmap.	6	
22	Neljap.	7	
23	Reede	8	
24	Laup. Maan. p.	9	
25	Pühap.	10	
26	Esmap.	11	
27	Teisip. Rewol.	12	
28	Kolmap. Jalgus.	13	

Päike tõuseb. Lähed laula:

1. weebruari k.	7,51 m.	k. 5,07 m.
11. "	7,25 m.	k. 5,51 m.
21. "	6,57 m.	k. 5,55 m.

1 Neljap.		14	Tähendused.
*†2 Reede	} Wõinädal.	15	
*3 Laup.		16	
4 Pühap.		17	
5 Esmap.		18	
6 Teisip.	Wastla p. k. 3,32 m.p.l.	19	
7 Kolmap.	Taha p.	20	
8 Neljap.		21	
9 Reede		22	
10 Laup.		23	
11 Pühap.		24	
12 Esmap.	Taliharja päew.	25	
13 Teisip.		26	
***14 Kolmap.	Palwe päew.	27	
15 Neljap.	 5,34 m. p. l.	28	
16 Reede		29	
17 Laup.		30	
18 Pühap.		31	
19 Esmap.		1	
20 Teisip.		2	
21 Kolmap.	Pendise päew.	3	
22 Neljap.	 3,34 m. p. l.	4	
23 Reede		5	
24 Laup.		6	
*25 Pühap.	Paastu-Maarja p.	7	
26 Esmap.	€ . r . priiksl. 1819.	8	
27 Teisip.		9	
28 Kolmap.	 6,36 m. e. l.	10	
29 Neljap.		11	
30 Reede		12	
31 Laup.		13	

Päike tõuseb :

Läheb looja :

1. märtilil	k. 6,35 m.	k. 6,13 m.
11. "	k. 6,06 m.	k. 6,36 m.
21. "	k. 5,37 m.	k. 6,58 m.

Aprill — Jüri-kuu.

17

1 Pühap.	Karjalaskmise p.	14
2 Esmap.		15
3 Teisip.		16
4 Kolmap.	Ambruse päew.	17
5 Neljap.	 6,09 m. e. l.	18
6 Reede		19
7 Laup.		20
8 Pühap.		21
9 Esmap.		22
10 Teisip.		23
11 Kolmap.		24
12 Neljap.		25
13 Reede	 10,07 m. e. l.	26
14 Laup.	Künni päew.	27
*15 Pühap.	Palmip. p.	28
16 Esmap.		29
17 Teisip.		30
18 Kolmap.		1
*19 Neljap.	Suur Nelj.	2
**20 Reede	Suur Reede.	3
21 Laup.	 12,27 m. e. l.	4
**22 Pühap.	1. Ülest. p.	5
**23 Esmap.	2. Ülest. p. Jüri	6
**24 Teisip.	3. Ülest. p. Ip.	7
25 Kolmap.	Markuse päew.	8
26 Neljap.		9
27 Reede	 3,02 m. p. l.	10
28 Laup.		11
29 Pühap.		12
30 Esmap.		13

Tähendused.

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1. aprillil	k. 5,06 m.	k. 7,23 m.
11. „	k. 4,59 m.	k. 7,46 m.
21. „	k. 4,13 m.	k. 8,09 m.

Tähendused.

1	Teisip.	Wolbri päew.	14
2	Kolmap.		15
3	Neljap.	Risti leidm. p.	16
4	Reede	 10,16 m. p. l.	17
5	Laup.		18
12	6 Pühap.		19
	7 Esmap.		20
	8 Teisip.		21
	9 Kolmap.	Nigula päew.	22
	10 Neljap.	Tuule risti p.	23
	11 Reede		24
11	12 Laup.		25
	13 Pühap.	 12,34 m. e. l.	26
	14 Esmap.		27
	15 Teisip.		28
	16 Kolmap.		29
	17 Neljap.	Linnu risti p.	30
	18 Reede		31
10	19 Laup.		1
	20 Pühap.	 6,21 m. e. l.	2
	21 Esmap.		3
	22 Teisip.	<i>2. mail k. 3,50 m.</i>	4
	23 Kolmap.	<i>3. mail k. 3,31 m.</i>	5
	24 Neljap.	Lehe risti p.	6
	25 Reede		7
9	26 Laup.		8
	27 Pühap.	 12,04 m. e. l.	9
	28 Esmap.		10
	29 Teisip.	<i>4. mail k. 3,16 m.</i>	11
	30 Kolmap.	<i>5. mail k. 3,16 m.</i>	12
	*31 Neljap.	Taewam. p.	13

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1. mail k. 3,50 m.	k. 8,31 m.
11. „ k. 3,31 m.	k. 8,31 m.
21. „ k. 3,16 m.	k. 9,09 m.

1 Reede	2. juuni	14
2 Laup.	3. juuni	15
3 Pühap.	3,14 m. p. l.	16
4 Esmap.		17
5 Teisip.	2. juuli	18
6 Kolmap.		19
7 Neljap.		20
8 Reede		21
9 Laup.		22
*10 Pühap.	1. Nelip.	23
*11 Esmap.	2. Nelip.	24
*12 Teisip.	3. Nelip.	25
13 Kolmap.		26
14 Neljap.		27
15 Reede	Wiidi päew.	28
16 Laup.		29
17 Pühap.	Kolmainu jum. p.	30
18 Esmap.	10,44 m. e. l.	1
19 Teisip.		2
20 Kolmap.		3
21 Neljap.		4
22 Reede		5
23 Laup.		6
*24 Pühap.	Jaani päew.	7
25 Esmap.	10,23 m. e. l.	8
26 Teisip.		9
27 Kolmap.	7 magaj. p.	10
28 Neljap.		11
29 Reede	Peetri Paawli p.	12
30 Laup.	Paawli m. p.	13

Tähendused.

Päike tõuseb: Läheb looja:

1. juunil	k. 3,07 m.	k. 9,22 m.
11. "	k. 3,07 m.	k. 9,26 m.
21. "	k. 3,15 m.	k. 9,22 m.

Tähendused.

1 Pühap.		14
*2 Esmap.	Heina-Maarja p.	15
3 Teisip.	 k. 8,26 m. e. l.	16
4 Kolmap.		17
5 Neljap.		18
6 Reede		19
7 Laup.		20

8 Pühap.		21
9 Esmap.		22
10 Teisip.	7 wenna p. k. 10,36 m. p. l.	23
11 Kolmap.		24
12 Neljap.		25
13 Reede	Karuse p.	26
14 Laup.		27

15 Pühap.	Apostlite lahk. p.	28
16 Esmap.		29
17 Teisip.	 k. 3,15 m. p. l.	30
18 Kolmap.		31
19 Neljap.		1
20 Reede		2
21 Laup.		3

22 Pühap.	Maarja-Magd. p.	4
23 Esmap.		5
24 Teisip.	 k. 10,31 m. p. l.	6
25 Kolmap.	Jakobi p.	7
26 Neljap.		8
27 Reede		9
28 Laup.		10

29 Pühap.	Olewi päew.	11
30 Esmap.		12
31 Teisip.		13

Päike tõuseb: Läheb looja:

1. juulil kell	3,29 m.	k. 9,11 m.
11. " "	3,48 m.	k. 8,54 m.
21. " "	4,08 m.	k. 8,32 m.

Tähendused.

1	Kolmap.	Peetri ahel. p.	14
2	Neljap.		15
3	Reede	 k. 1,18 m. e. l.	16
4	Laup.		17
5	Pühap.		18
*6	Esmap.	Kristuse selet. p.	19
7	Teisip.		20
8	Kolmap.		21
9	Neljap.	 k. 7,04 m. e. l.	22
10	Reede	Lauritsa päew.	23
11	Laup.		24
12	Pühap.		25
13	Esmap.		26
14	Teisip.		27
+15	Kolmap.	Rukki-Maarja p.	28
16	Neljap.	 k. 9,28 m. p. l.	29
17	Reede		30
18	Laup.		31
19	Pühap.		1
20	Esmap.		2
21	Teisip.		3
22	Kolmap.		4
23	Neljap.	 k. 12,45 m. p. l.	5
24	Reede	Pärtli p.	6
25	Laup.		7
26	Pühap.		8
27	Esmap.		9
28	Teisip.		10
*29	Kolmap.	Johannele s. p.	11
*30	Neljap.	Aleksandri p.	12
31	Reede	 k. 5,04 m. p. l.	13

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1. augustil	k. 4,32 m.	k. 8,06 m.
11. "	k. 4,55 m.	k. 7,39 "
21. "	k. 5,17 m.	k. 7,11 "

1 Laup.		14	Tähendused.
2 Pühap.		15	
3 Esmap.		16	
4 Teisip.		17	
5 Kolmap.		18	
6 Neljap.		19	
7 Reede	 k. 3,02 m. p. 1.	20	
+8 Laup.	Usfi-Maarja p.	21	
9 Pühap.		22	
10 Esmap.		23	
11 Teisip.		24	
12 Kolmap.		25	
13 Neljap.		26	
+14 Reede	Risti ülendam. p.	27	
15 Laup.	 k. 6,40 m. e. l.	28	
16 Pühap.		29	
17 Esmap.		30	
18 Teisip.		1	
19 Kolmap.		2	
20 Neljap.		3	
21 Reede	Madile p.	4	
22 Laup.	 k. 5,05 m. e. l.	5	
23 Pühap.		6	
24 Esmap.	Johannese f. p.	7	
25 Teisip.		8	
+26 Kolmap.	Õp. Johannese p.	9	
27 Neljap.		10	
28 Reede		11	
29 Laup.	Mihklipäew.	12	
*+30 Pühap.	Lõikuse p. 	13	

Päike tõuseb: Läheb looja:

1. septembril	k. 5,41 m.	kell 6,40 m.
11. "	k. 6,02 m.	" 6,11 m.
21. "	k. 6,24 m.	" 3,42 m.

+1 Esmap.	Maarja kaitsm. p.	14
2 Teisip.		15
3 Kolmap.		16
4 Neljap.		17
5 Reede		18
6 Laup.	 k. 11,36 m. p. l.	19

Tähendused.

7 Pühap.		20
8 Esmap.		21
9 Teisip.		22
10 Kolmap.		23
11 Neljap.		24
12 Reede		25
13 Laup.	 k. 7,37 m. p. l.	26

14 Pühap.	Kolletamise p.	27
15 Esmap.		28
16 Teisip.		29
17 Kolmap.		30
** 18 Neljap.	Ew. usu ül. 1517.	31
19 Reede		1
20 Laup.		2

21 Pühap.	 k. 11,03 m. p. l.	3
+22 Esmap.	Kaafani M. p.	4
23 Teisip.		5
24 Kolmap.		6
25 Neljap.		7
26 Reede		8
27 Laup.		9

28 Pühap.	Siimon Juudas.	10
29 Esmap.	 k. 6,47 m. p. l.	11
30 Teisip.		12
31 Kolmap.		13

Päike tõuseb :

Läheb looja:

1. oktoobril	k. 6,47 m.	k. 5,14 m.
11. "	k. 7,10 m.	k. 4,47 m.
21. "	k. 7,34 m.	k. 4,22 m.

*5. maikuuni pühapäev
Kõrgema maale*

1 Neljap.	Pühade päew.	14	Tähendused.
2 Reede	hingede päew.	15	
3 Laup.		16	
4 Pühap.		17	
5 Esmap.	 k. 9,34 m. e. l.	18	
6 Teisip.		19	
7 Kolmap.		20	
8 Neljap.		21	
9 Reede		22	
10 Laup.	Mardi päew.	23	
11 Pühap.	Martin Piiskop.	24	
12 Esmap.		25	
13 Teisip.		26	
14 Kolmap.	 k. 12,27 m. p. l.	27	
15 Neljap.		28	
16 Reede		29	
17 Laup.		30	
18 Pühap.		1	
19 Esmap.	Eiisabi p.	2	
20 Teisip.	 k. 5,21 m. p. l.	3	
+21 Kolmap.	Seemeti Maarja p.	4	
22 Neljap.		5	
23 Reede		6	
24 Laup.		7	
25 Pühap.	Surnute püha.	8	
26 Esmap.	[Kadri p.	9	
27 Teisip.		10	
28 Kolmap.	 k. 4,33 m. e. l.	11	
29 Neljap.		12	
30 Reede	Andrese päew.	13	

Päike tõuseb : Läheb looja :

1. novembril	k. 8,— m.	k. 3,58 m.
11. "	k. 8,22 m.	k. 3,40 m.
21. "	k. 8,42 m.	k. 3,28 m.

1 Laup.		14
*2 Pühap.	1. Kr. tulel. p.	15
3 Esmap.		16
4 Teisip.	 k. 9,19 m. p. l.	17
5 Kolmap.		18
+6 Neljap.	Nigula p.	19
7 Reede		20
8 Laup.	Nigula-Maarja p.	21
9 Pühap.		22
10 Esmap.		23
11 Teisip.		24
12 Kolmap.	 k. 8,32 m. e. l.	25
13 Neljap.	Luutsina p.	26
14 Reede		27
15 Laup.		28
16 Pühap.		29
17 Esmap.		30
18 Teisip.		31
19 Kolmap.		1
20 Neljap.	 k. 10,25 m. e. l.	2
21 Reede	Muist Toomas.	3
22 Laup.		4
23 Pühap.		5
24 Esmap.	Adam ja Eeva.	6
*+25 Teisip.	1. Jõulu püha.	7
*+26 Kolmap.	2. Jõulu püha.	8
*27 Neljap.	3. J. p. k. 12,57 m. p. l.	9
28 Reede	Süüta l. p.	10
29 Laup.		11
30 Pühap.		12
31 Esmap.	Silvester.	13

Tähendused.

Päike tõuseb : Lähed looja :

1. detsembril	k. 8,56 m.	k. 3,27 m.
11. „	k. 9,03 m.	k. 3,24 m.
21. „	k. 9,02 m.	k. 3,35 m.

Laadad.

Kuberimangu walitsuse käsu järele ei ole luba laupäewal ega pühapäewal laata pidada, waid kui nõnda juh-
tub, peab seda teise nädala äripäewal pidama.

Jaauuaris.

Pärnus, selle kuu wiimasel kolmapäewal ja neljapäewal. — 7. Tartus 3 näd.; Wõrus 3 p.; Orgital 1 p.; — 8. Mehikoormas 1 p. 9. Imawere mõisas (Pillistw.) 1 p. — 10. Haapsalus 1 p.; Heinastes 2 p.; Rafinal 2 p.; Walgas 2 p. — 11. Jõeletmes, Niidu kõrtsi juures 1 p.; Petseris 1 p. — 12. Koluweres 2 p. — 20. Raplas 2 p. — 27. Rakweres 2 p. — 29. Põistamaal 1 p. — 30. Wolmaris 2 p.

Weebruaris.

Lihulas esmapäewal ja teisipäewal enne wastlapäewa. — 2. Baltiskis 2 p. — 3. Keblastes 1 p.; Wiljandis aastalaat 3—11 weebruarin, Rägina mäel, Suures-Lähtus 2 p. — 4. Tartus 2 p.; Wõrus 1 p. — 6. Paides 2 p.; Narwas 3 p. — 8. Walgas 2 p. — 13. Lähtus 1 p. — 15. Nina külas, Alatskiwi wallas. — 18. Jõhwis 3 p.; Audrus. — 20. Öisu mõisas, Türi kihelkonnas 1 p.; Kiwiloo kõrtsi juures 2 p. — 22. Wõrus 8 p. — 23. Sutlema mõisas Hoageri kiriku j. 2 p.; Isaku mõisas 2 p. — 24. Kulinas 2 p. — 26. Amblas 2 p. — 27. Wahu külas, Koeru k. 2 p.

Märtsis.

Wolmaris selle kuu esimesel esmapäewal. — Raplas selle kuu esimesel esmapäewal ja teisipäewal. — Keilas milenda paastu nädala esmapäewal ja teisipäewal. Lihulas paastu esimese nädala esmapäewal. Palmsis kesk- ja neljap. pärast Lihawõtte. Walgutas neljapäewal enne Palmipuude püha; Wiljandis neljapäewal pärast Lihawõtte pühi; Lihulas neljap. pärast Lihawõtte pühi. Rakweres esmap. ja teisip. pärast Lihawõtte pühi. — 1. Kodijärwe Kiffel Waimastwere Sihi kõrtsi juures; Ärmanni mõisas Pillistwere kihelk.; Kadrina mõisas Tartu maak., Põlnas Oudowa maakonnas 3 p.; Ostrowis 11 p. — 3. Rannus, Kuhi kõrtsi juures. — 4. Kallnas; Pühitissas 1 p. — 5. Kallaste külas; Sangaste kiriku kõrtsi j. — 7. Wäike-Ulilas 2 p. — 8. Lachwere mõisas 2 p. — Watla mõisas 1 p. — 10 Wõrus 1 p.; Wasknarwas 1 p.; Strägowa kiriku juures

3 p.; Ruhjas; Walgjärwe Kiffe kõrtfi juures 1 p.; Leisel 1 p. — 11. Mõra mõisas, Tartu maakonnas. — 12. Woldil. — 13. Wana-Pranglis; Kärghulas, Sulbi alewis 1 p. — 15. Paides „Porilaat“ 2 p.; Walguta mõisas. — 20. Sõriste Puskarul 1 p.; Wana-Antsia Haukal 2 p.; Kloogas 1 p.; Märjamaal. — 23. Roofas, Rõuge kihelkonnas. — 26. Waiwara mõisas 2 p. — 27. Uderna kõrtfi juures. — Tartus ülestõusmise nädala neljapäewal. — 28. Misfu walla-maja juures.

Aprillis.

Pärnus kolmapäewal ja neljapäewal enne Jüripäewa. — Põltsamaal reedel enne Jüripäewa. — Rakweres esmap. ja teisipäewal pärast Lihawõtte pühi. — Kose Uuemõisas esimesel esmap. ja teisip. pärast Jüripäewa. — 1. Waffle-Pranglis, Koorwere kõrtfi juures; Nisfi kiriku juures; Sadu külas, Pikknurme kõrtfi juures; Waffle-Koiola, Leewil; Kuiwajõel, Kose kihelkonnas 2 päewa. — 5. Koeru Peedi Wahul 2 p.; Mustla alewis Tarwastus. — 6. Luutsnikus 1 p.; Kilingi-Nõmmes 2 p. — 10. Wõrus 2 p.; Wafulas; Watlas 2 p. — 12. Ellamaal; Kuristas Suitfu kõrtfi j.; Soonistes 2 p.; Maarja-Magdal kih.; Sadukülas. — 15. Krüüdneris, Sulaoja kõrtfi j.; Kolga wallas, Liwa kroonu wiinapoe juures 2 p.; Kuusalus. — 16. Ahja Kärjal 2 p.; Waiatus. — 17. Saare mõisas; Waffle-Nõos 2 p.; Haanja wallamaja juures 1 p.; Hõlsta kõrtfi j., Saaluse wallas. — 18. Nisfis 2 p.; Walgas 2 p.; Kergus, Pärnu maakonnas 1 p. — 19. Alamustes; Tõrwas 2 p. — 20. Ruhjas 2 p.; Nuustakul 2 p.; Anija mõisas 2 p.; Kaareperas; Lelles. — 21. Walgas; Wolmaris 2 p.; Kawastu-Koosal 2 p. — 23. Järwakandi mõisas 2 p. — 25. Partfi mõisas, Põlwa kihelk.; Tõorus, Rõuge kihelk. — 26. Häädemeestel 3 p.; Narwas 3 p. — 28. Misfus; Reolas. — 29. Kaiawere Pataste kõrtfi j. 2 p.

Mais,

1. Kähri Karilattis 2 p. — 5. Sangaste kiriku kõrtfi j. — 9. Wõõbus 1 p. — 10. Oudowas, — 12. Wõrus 1 päew.

Juunis.

Tartus esmap. enne Jaanip. — 1. Waffle-Kuustes. — 10. Mustwees 3 p. — 12. Märjamaal 2 p. — 14. Põltsamaal. — 16. Wõiste kõrtfi juures, Tahkuranna wallas 3 p.; Rakweres 2 p. — 18. Walgas. — 20. Paides 2 p.; Palmes 2 p.; Wiitina kõrtfi j. 3 p.; Tallinnas aastalaat kaks nädalat; Wõrus 1 p. — 27. Tartus 2 p. — 23. Keilas, Haraku kõrtfi juures; Wiljandis 2 päewa. — 27. Tarwastus.

Juulis.

Pärnus esimesel selle kuu kolmap. ja neljap. — 2. Karklis 3 p. — 20. Pärnus aastalaat kuni 10. augustini. — 26. Wolmaris 1 päew. — 28. Tali mõisas 1 p.

Augustis.

2. Tuhalaanes, Paistu kih. — 7. Mõisaküla waksali juures 2 p. — 8. Urisaare külas, Laiksaare wallas. — 9. Koivalinnas (Adfelis. — 10. Walgas; Lemsalus. — 12. Saarde Pati mõisas 3 p.; 15. Marienburis. — 18. Helmes 2 p.; Häädemeestel 3 p.; Pootsis, Seli w. 2 p. — 21. Taalis, Mliral 2 p. — 24. Jamburis 3 p.; Ruhjas; Roosa mõisas; Wastsemõisas, Wiljandimaal 2 p.; Wastse-Nõos 2 p. — 26. Wõrus 1 p. — 28. Kilingi-Nõmmel 3 p.; Selles 1 p. — 30. Kaanfus; Mehikoormas. — 31. Kolga-Jaanis.

Septembris.

Uue-Mõisas esimesel selle kuu teisip. ja kolmap. — Pärnus kolmap. ja neljap. enne Mihkli päewa. — 1. Jisakus 2 p.; Öifus, Türi kihel. 1 p.; Kaanitias 1 p. — 2. Abjas 3 p.; Tammistes, Pärnumaal. --- 4. Rāpinas ja Uusnas. --- 5. Ruhjas; Sangaste kirikukõrtsi juures; Sindis 2 p.; Pikkjärwe kõrtsi juures. --- 6. Kergus 2 p. --- 8. Tartus 3 p.; Rõuges 1 p. --- 9. Kästnal, Pärnu maak.; Kiwi-Wigala poe juures 2 p.; Koivalinnas 1 p. --- 10. Järwakandi mõisas 2 p.; Paides 2 p.; Sürgaweres 2 p.; Rõldres 2 p.; Polnal 3 p. --- 12. Wana-Antsla Haukal 2 p. --- 13. Põõraweres, Pärnu maakonnas. --- 15. Toris 2 p.; Watlas; Orgital 2 p.; Põltiamaal 2 p. --- 16. Kirepis 2 p.; Amblas 2 p. --- 17. Haanja wallamaja juures 1 p. --- 18. Audrus 2 p.; Kolga w. Liiba wiinapoe juures 2 p.; Kästnal 2 p. --- 19. Uuemõisas, Saaremõisas 2 p.; 20. Narwas 3 p.; Wana-Wändras 2 p.; Laanemetsa mõisas 1 p.; Kawastu Koosa kõrtsi j.; Keeni Tinsu kõrtsi j.; Heinastes 2 p.; Tõrwa alewis 2 päewa; Leewi mõisas. — 21. Sānnas; Paltiskis 2 p.; Reolas; Wolmaris; Palmfes 2 p. — 23. Kalawere Pataste kõrtsi juures 2 päewa; Leewil. — 24. Lihulas; Wiljandis 2 p.; Wõrus 2 p.; Sutlemas 2 p.; Haageris. — 25. Pukas 2 p.; Kärdel, Konna kõrtsi juures. — 26. Tallinnas 2 p.; — 27. Põlwas; Imawere m. — 28. Rakweres 3 p.; Rõuge kiriku juures. — 29. Illukste m. 2 p.; Keblastes; Keilas 3 p.; Tartus 2 p.; Rawanurmes 3 p.; Walgas 2 p.; Wastfeliinas 1 p.

Oktoobris.

Jõhwi alewis neljanda näd. esmap., teisip. ja kolmapäewal pärast Mihkclipäewa. — Raplas esimesel reedel ja laupäewal pärast Mihkclipäewa. — 1. Erafweres 1 p.; Heinastes 3 päewa. — 2. Rak-

weres 3 p.; Rannus, Kulli kõrtfi j. — 4. Jõhwis 3 p.; Suures-Läht-
rus 2 p.; Koloweres 2 p.; Nuustakul 2 p. — 5. Lohuluus 2 p.; Wõõb-
lus 1 p. — 6. Luutsnikus 1 p.; Tarwastus 2 p.; Jõeletmes, Niidu
kõrtfi j.; Laatwine kõrtfi j. — 7. Koeru Preedi Wahul 2 p.; Hurmi
mõisas, Tille kõrtfi juures; Heltermaal, Suures mõisas. — 8. Haap-
lalus 1 p.; Laekweres 2 p.; Hummulis, Soe kõrtfi j.; Kuristal, Suitsu
kõrtfi j.; Holsta kõrtfi j., Saaluse wallas. — 9. Kārgulas, Sulbi ale-
wis 1 p. — 10. Wafulas; Kōos 2 p.; Moostes 1 p., Koluweres 2 p. —
11. Laatres, Tartu maak. 2 p. — 12. Soonistes 2 p.; Sindis 1 p.;
Wōrus 1 p.; Hellamaa kõrtfi j.; Nisfi kih. 2 p.; Maarja-Magd. kih.
13. Ellamaal. — 15. Pikknurme kõrtfi j.; Kurfis; Oriku kõrtfi j. 1 p.;
Rāginamāel, Suures Lāhtrus 1 p.; Weskimõisas; Taageperas, Hel-
mes 2 p. — 16. Ahja Kārsal 2 p.; Waiatu mõisa j. — 17. Watlas. —
18. Mānistes 1 p. — 19. Kulinalmõisas 2 p. — 20. Rōusa kõrtfi ju-
res, Uues-Wāndras 2 p.; Mōra mõisas; Orawa mõisas; Haukal 2 p.
22. Nisfis 2 p. — 23. Wana-Antsla Haukal 1 p.; Raanitse mõisas. —
24. Kaslinurmes; Rōuges; Mustjala Sika kõrtfi j. 3 p. — 25. Uder-
nas. 28. Jōgewa mõisas 1 p.; Misfus 1 p.; Walgas; Wolmaris 3 p.
30. Kāhri Karilattis 1 p.

Nowembris,

1. Tartus; Kārus 2 p. — 4. Pūhitis; Patis. — 10. Wōrus 2 p.;
Mustwee alewis 3 p.; Ruhjas 2 p.; Paides 2 p. — 13. Walgjārwe
Kisse kõrtfi j. 1 p. — 15. Woltwetis 3 p.; Põltsamaal; Wigalas 2 p.
20. Walgas 2 p. — 22. Ambla alewis 2 p. — 25. Wiljandis 2 p.;
Wolmaris 3 p.; Keilas. — 26. Kulinal. — 28. Wōrus 1 p. — 29. Wana-
Wāndras.

Detsembril.

Pärnus kolmapäewal ja neljapäewal pärast kolmandat Kris-
tuse tulemise püha, — Põltsamaal reede enne 16. detsembrit. — Selle
mõisas viimase nädala esmapäewal enne Jõulu pühi. 1. Wafnar-
was 1 p.; Nina külas Alatskiwil. — 2. Petseris; Rakweres. — 5.
Põõraweres. — 7. Rakweres 2 p.; Wõõblus 1 p. — 9. Narwas.
10. Krüüdneris, Sulaoja kõrtfi juures; Ruhjas. — 12. Märjamaal.
13. Wōrus 3 p. — 15. Puka kõrtfi j.; Walgas 10 p. — 16. Paides
2 p.; Märjamaa kiriku juures 2 p. — 18. Moostes 1 p. — 20.
Weski mõisas.

Petseris on laadad igal 1. ja 15. kuupäewal.

Peastja.

N. P. Mamontowi järele Wene keelest A. Tibar.

Juba aegadeft saadik, mida keegi enam ei mäleta, seisab küla lähedal maantee ääres üksik, wana wiltuwanud puu rift, mida tihedasti istutatud kibuwitsa põesad ümber piirawad.

See wana rift on palju omas elus näinud. Ta wõiks palju teekäijale jutustada, kes tema lähedale jalga puhkama jääb. Kuid halastamata aeg on oma hooltsa käega kõik wäljalõiked tema peal tasaseks teinud ja keski ümbruskonna elanikkudest ei mäleta, kelle poolt see lugupeetud mälestus üles on säetud. —

Seal kõrwal seisab ka weel teine mälestus — suurepäraliselt brongsiist wäljatöötatud Lunastaja kuju. Sellest teati juba wõrdlemisi rohkem. Räägitakse, et mõisaomaniku proua selle kahekümne kahe aasta eest olla lasknud oma ainsa, haiguse-kütkest peasenud poja mälestuseks teha, kes mitte arstide kunsti, waid Jumala tahtmise läbi terweks olla saanud.

Kõrgesti ülestõstetud parema käega õnnistab ta lähedalseiswat küla, kaugele mäe peale ulatawa wiljapuu aiaga mõisat, waikist rohelist metsa ja rahulist künnimaad.

Ja kes tõlise aukartusega oleks kujutuse ilufatesse filmadesse waadanud, ei oleks küllalt lõnu leidnud imestamisewäärt kunstniku kiituseks. Nii armuline oli pühakuju nägu, nii palju õrnust woolas temast wälja, olgugi, et seda käesolewal filmapilgul tunda ei saanud, kuid sügawale hingesse tungis ta, mis mäslawa südame waigistas ja kahtlustused laiali ajas. Igaüks käis oma teed, kõiki lootusi selle peale pannes, keda osaw kunstnik nii elutruult kujutas.

*

*

*

Ühel wihmasel nowembri-kuu päewal kõlasiwad naabruses olewa mäe pealt püsli paugud, raske-suurtüki

kuulid lendasiwad huludes üle metsa külasse ja maantee peale soldatite sekka,* kes küla ümbruses olewast põesastikust wälja jooksiwad.

Ei läinud kahte tundigi mööda, kui küla hooned, nagu hiiglasuur kütis, waenlase suurtüki tule all põlema hakasiwad ja kust hirmu pärast segaseks läinud elanikud nuttes igale poole laiali jooksiwad, wanad ärarikutud majakraami ja paberist püha pildikesi ühes wõttes, kuna kallim kraam ja isegi lapsed koguni ära unustati.

Terwe päew otsta kestis wastastikune laiskmine. Kõrges õhus lõhkewad schrapnellid, suitsupilwekese järele jättes, wihaseft kaewasiwad kranadid maad, kuna püsikuulid wilistades läbi õhu tungisiwad.

Õhtu eel juhtus eelpool nimetatud mälestuselamba juures esimest korda werine kokkupuutumine. Pikawurrudega wengerlased tungisiwad meie kütiroodule peale, kes mullahunikute taha maha oliwad heitnud, kuid osawad kogupaugud sundisiwad neid jälle taganema.

Maha jäiwad furnud ja raskesti haawatud.

Pimeduse tulekul anti Wene jalawäele käsk külasse afuda.

Muistjashallid kogud tuliwad üksteise järele kaewikutest wälja ja sügawasti ettepoole kumargil olles, et äraandliku walguse eest kõrwale hoida, mis põlewast külast tuli, läkliwad nad kuni mõisani.

Kuulid lendasiwad igas sihis.

Anton Bobowitski, kes kõige järel tuli, sai millegi asjaga tugewa hoobi päha. Ta komistas ja kukkus täie raskusega porise maa peale. Jefreitor Kowaltschuk nägi kukkujat, raputas teda õlast ja nähes, et see ennast ei liigutanud, lõi ta risti ette ja läks oma seltsimeestele järele.

Kolme tunni pärast tuli Bobowitski jälle meelemärkusele. Tema pea walutas kuuli löögist, mis wastu mälestuselamba kiwist alust tagalipõrgates temale päha tuli.

Ta tundis kõigis liikmetes arusaamata nõrkust ja täiskaswanud inimene, kahe lapse isa, keda ta kodu jättis, oli weel abitum, kui weikene rinna laps.

Küla oli juba maani maha põlenud. Kuhu poole läks Antoni wäeosa, seda ta enam ei mäletanud. Ta teadis ainult seda, et teda siia ükfinda maha oli jäetud ja see teadmine riisus temalt kõik ta mehisuse. Mis teha, kuhu minna. . .

Tuul ajas pilwed laiali — otse enese ees nägi Bobowitski kuu nõrgal walgulsel bronglilt kuhu. Ta tõusis jalgade peale ja püüsi najale toetades jõudis ta kuni kiwilt aluseni, kus ta oma koti ja püüsi kõrwale pani ja siis maha istus. Warsti wajusiwad tema silmad uuesti suure wäsimuse pärast kinni. . .

Hobuste kapjade plagin maanteelt äratas tema üles. Kes on need — kas omad ehk waenlased?

Nagu elektri säde, tekkis temas aimentus lähenewa hädasõu üle. Kuu walgustab maanteed ja wäljasid. Põgeneda ei ole kuhugile wõimalik, ka ei ole selleks jõudugi. Ärapeita, aga kuhu? Hilja. Luba nägiwadki.

Wärisedes tõuseb Bobowitski põlwili ja waatab kaugusesse. Sellel silmapilgul kõlab pauk ja plaksudes tuli kuul wastu mälestuselamba alust. Lõhkes ja läi sinise tulena põlema. . . Anton wõttis oma wiimase jõu kokku ja roomas bronglilt kuhu taha, et seal waenlase husaride eest warju leida. Uuesti kõlab karabineri kuitw pauk. Kuhu liigub ja nagu hoigaks löögist. Kuul on talle otse rindu läinud.

Uuesti kofsiwad hobuste kapjade löögid ja kaugelt maanteelt nähti kogusid, kes lähemale jooksiwad. Wene eelwahid märkasiwad kolme waenlase ratsanikku, kes nüüd minema kihutasiwad.

Kütid jõudsiwad just selleks silmapilguks sinna, kui Anton teist korda meelemärkuseta maha kukkus.

Grenaderid liiguvad maanteed mööda edasi, maa-kuulajaid ette saates. Waenlane taganeb, kaewikuid tühjaks tehes. Igal pool wedelewad koristamata furnukehad, katkimurtud püssid, tühjad patruni-kestod ja muud kraami. Haawatud austerlased paluwad meie sanitariidelt abi.

Pea-wäeolal on käsk antud küla lähedal maanteel peatama jääda, kuni kasakate kohalejõudmiseni. Soldatid wiskawad endid kraawi kalda peale pikali. Ohwitser wõtab oma märkuste raamatu, kuhu ta oma sõjajuhtumised ja muljed üles kirjutab.

— Wäga kena kuju, — tähendab mälestuselamba peale näidates noor lipnik. — Kuid mis temaga on?

— Minge waadake!

Haawatud kuju rinnus paistis määratu suur auk. Õhukene brongs oli lõhkewa kuuli „dumm-dumm“ poolt just selle koha pealt lõhki kistud, kuhu temale passiwa mantli olla osaw kunstnik lüdamine oli peitnud.

Ennast ohwerdas ta terve ilma peastmiseks, nüüd ohwerdas ta oma kujutuse nende eest, kes usu ja palwega tema külge hakkawad. —

Mis maksab praegune sõda.

Scharlottenburi tehnika institudi professori wäljarwamise järele läheb see sõda umbes 75 miljoni rubla igapäew maksma: Saksamaale 20 miljoni, Austria-Ungarile 10 miljoni, aga liitlastele 45 miljoni. —

Selle kohta aga, kui kalliks üks sõjas surma saanud maksma läheb, wõiks arwata, et sõja tehnika alalise edenemise tõttu sõjad ikka enam surmawad on. Ometi on see arwamine ekslik, sest 1870 a. sõjas tuli 365 kuuli, aga Wene-Jaapani sõjas 1053 kuuli ühe tapetu kohta.

Mis läheb aga iga soldati surm maksma?

Wene-Türgi sõjas 1877—78 a. tuli ta 75 tuhat franki maksma, Wene-Jaapani sõjas — 102 tuhat, Preusi-Prantsuse sõjas 1870 a. aga 105 tuhat franki. —

Selles sõjas tõuseb nimetatud hind arwatawasti kõrgemale.

Tulustad näpunäited.

Kuidas hobusid kärbeste eest kaitsta.

Selleks, et hobusid kärbeste eest hoida, tarwitatakse järgmist abinõu: Karboli-hapuga niisutatud wammiga õerutakse neid hobuse kehaosali, mis kärbeste kallale tükkimise tõttu kõige enam kannatada saawad. See abinõu on wäga hea ja otstarbe kohane, sest et putukad karbolihapu lõhna wäljakannatada ei wõi ja selle tõttu hobustest eemale hoiawad.

„Majapidajas“ on järgmine küsimus ja wastus, mis põllumehele tähelepanemisewäärt wõiks olla:

Mõisas on wana elatanud sakslane walitsejaks. See ei lasse seemet ialgi muul ajal külwada, kui õhtu. Wili näikse hästi kaswawat. Kas on sellel misgit teaduslist põhjust, wõi sunnib ebauslk teda õhtusel ajal külwama?

Wastus: Teaduslist põhjust õhtusele külwamisele wõiks ainult selles leida, et seeme õõ läbi lahtiselt kaste niiskuse käes seisab ja teisel hommikul niiskelt mulla sisse saab küntud. Ebausku selle juures ei ole, waid wana-rahwa arwamine, mida Saksa ja Austria põllumeeste juures laialt leitakse. Nad tõendawad, et seeme, mis õhtul wäljakülwatakse ja õõ läbi lahtiselt maa peal lastakse seista, mõni päew waremalt ülestuleb, rutem kaswab ja küpsneb ning pikema kõrre ja peo kaswatab ja raskemad terad annab, kui seeme, mis kohe peale külwamist saab sisseküntud.